

Sygn. akt V ACa 316/18

V ACz 357/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2020r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Stojek
Sędziowie:	SA Aleksandra Janas SA Irena Piotrowska (spr.)
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K., J. B., T. D. i M. B.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 26 kwietnia 2018r., sygn. akt I C 245/17

oraz zażalenia powodów na postanowienia o kosztach procesu zawarte w punktach 3, 5, 8, 12, i 14 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 26 kwietnia 2018r., sygn. akt I C 245/17,

1. oddala apelację;

2. oddala zażalenie;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda J. B. 675 (sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych, a na rzecz powódki M. B. kwotę 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Irena Piotrowska	SSA Grzegorz Stojek	SSA Aleksandra Janas
----------------------	---------------------	----------------------

Sygn. akt V ACa 316/18

V ACz 357/18

UZASADNIENIE

Powodowie J. B., M. B., T. D., Z. K. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S. A. (...) w W. następujących kwot:

- na rzecz M. B. 105 000 zł z odsetkami od kwoty 15 000 złotych od 31 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 90 000 złotych od dnia 18 lutego 2017r. do dnia zapłaty;

- na rzecz J. B. kwoty 50 000 zł z odsetkami od kwoty 15 000 złotych od 31 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 35 000 złotych od dnia 18 lutego 2017r. do dnia zapłaty;

- na rzecz T. D. kwoty 12 000 złotych z odsetkami od 31 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

- na rzecz Z. K. kwoty 12 000 złotych z odsetkami od 31 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty; oraz o obciążenie o pozwanego kosztami procesu.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powodów kosztami procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach:

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki Z. K. kwotę 7000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty; oddalił jej powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanego na rzecz tej powódki kwotę 778,19 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

- zasądził od pozwanego na rzecz powódki T. D. kwotę 12.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądził od pozwanego na rzecz tej powódki kwotę 2.767 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

- zasądził pozwanego na rzecz powódki M. B. kwotę 55.000 zł z odsetkami:

ustawowymi od kwoty 15.000 złotych od dnia 31 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. i ustawowymi za opóźnienie od kwoty 40.000 zł od dnia 9 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty; oddalił jej powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanego na rzecz tej powódki kwotę 716,89 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; a nadto nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach od powódki M. B. kwotę 2142 zł, a od pozwanego kwotę 2358 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

- zasądził od pozwanego I na rzecz powoda J. B. kwotę 35.000 zł z odsetkami:

ustawowymi od kwoty 15.000 zł od dnia 31 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 grudnia 2016 r. i ustawowymi za opóźnienie od kwoty 20.000 zł od dnia 9 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty; oddalił jego powództwo

w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanego na rzecz tego powoda kwotę 1160,63 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; a nadto nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach od powoda J. B. kwotę 525 zł, a od pozwanego kwotę 1225 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

- nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach od Z. K., M. B., J. B. oraz pozwanego po 320,16 zł tytułem nieuiszczonych wydatków.

W motywach tego rozstrzygnięcia wskazano na następujące ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną.

W dniu 7 lutego 2006 r. w S. doszło do wypadku, w wyniku którego zginęła D. K. zaś jej mąż W. K. doznał obrażeń powodujących realne zagrożenie dla swojego życia i zdrowia. Sprawca wypadku – A. P. – poruszał się pojazdem ubezpieczonym w zakresie odpowiedzialności cywilnej u poprzednika prawnego pozwanego.

D. K. była córką powodów J. B. oraz M. B. oraz siostrą powódek Z. K. oraz T. D.. Ustalono, że powodowie utrzymywali ze zmarłą córką kontakt telefoniczny, listowny (4 – 5 listów rocznie). Córka D. odwiedzała ich ze swoim mężem. Do wypadku doszło w trakcie jej podróży do rodziców, pierwszej po kilkuletniej przerwie. Zmarła ,zarówno z rodzicami jak i z rodzeństwem (powodowie mieli siedmioro dzieci), była bardzo zżyta; odwiedzała rodziców i mieszkające w ich pobliżu rodzeństwo

w okresie urlopowym oraz na święta; wraz z mężem pomagała rodzicom w żniwach. Wskazano, że po śmierci córki stan zdrowia powodów pogorszył się; powódka M. B. zażywa leki uspokajające oraz nasenne, leczyła się u psychiatry. Powód J. B. nie leczył się psychiatrycznie, zgodnie z zaleceniem lekarza „wybił sobie z głowy” śmierć córki; uciekał w pracę by o tym nie myśleć. Powodowie co roku zamawiają za córkę mszę. Rodzice oraz pozostałe rodzeństwo wspominają siostrę (córkę) przy każdym spotkaniu rodzinnym.

Zmarła D. K. była starsza od swojej siostry T. D. o 10 lat. Powódka T. D. mieszkała u niej po przeprowadzce na (...); ostatecznie siostry zamieszkały obok siebie. Zmarła nauczyła powódkę gotowania; siostry wzajemnie sobie pomagały w życiu codziennym np. odbierały nawzajem dzieci ze szkoły. Po śmierci siostry powódka nie mogła dojechać do siebie; wzięła tygodniowy urlop; schudła cztery kilogramy. Nie leczyła się psychiatrycznie ani psychologicznie. Brała ziołowe tabletki uspokajające. Córka zmarłej mieszkała z powódką przez okres około miesiąca od jej śmierci z uwagi na ciężki stan zdrowia W. K. (szwagra powódki). Po jego powrocie ze szpitala powódka ze swoją rodziną musiała zajmować się nadto poszkodowanym szwagrem.

Z powódką Z. K., zamieszkałą w województwie (...) zmarła utrzymywała kontakt telefoniczny; rozmawiały o swoich problemach; wspierały się wzajemnie. Zmarła odwiedzała powódkę, gdy przyjeżdżała do rodziców. Podano, że przez pierwsze tygodnie po śmierci siostry powódka czuła się źle; przyjmowała ziołowe leki uspokajające. Miała okresowe zaburzenia snu. Przez kilka tygodni była pogrążona w smutku. Nie korzystała z leczenia psychiatrycznego, neurologicznego, psychologicznego.

Pismem z 21 lipca 2014 roku powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odpowiednio: na rzecz T. D. kwoty 20.000 zł, na rzecz Z. K. kwoty 20.000zł, na rzecz M. B. kwoty 30.000 zł, na rzecz J. B. kwoty 30.000zł – zakreślając termin do dnia 30 sierpnia 2014 roku. Pozwany pismami z 7 sierpnia 2014 roku przyznał zadośćuczynienie w wysokości 8.000 zł na rzecz T. D., Z. K. 8.000 zł, M. B. 15.000 zł, J. B. 15.000 zł.

Ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie przesłuchania stron, zeznań świadków oraz dokumentów. Dowody te zostały uzupełnione opiniami biegłych: psychiatry i psychologa.

Odwołując się do dorobku orzecznictwa wskazano, że gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. to najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku

z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/10).

Zaznaczono, że powodowie byli spokrewnieni ze zmarłą D. K. jako osoby najbliższe. Sporna okazała się wysokość żądanych zadośćuczynień.

Podkreślono, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej stanowi naruszenie dobra osobistego najbliższych członków rodziny w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie. Podano, że ochronie prawnej przewidzianej w art. 24 § 1 k.c. podlega m. in. szczególna więź rodziców

z dzieckiem, ale również więzi małżeńskie, więzi między braćmi czy też między dziadkami

a wnukami. Stosownie do art. 448 k.c., kompensacie podlega doznaną krzywda. W przypadku naruszenia dobra osobistego poprzez zerwanie więzi rodzinnych krzywdę tę wyraża

w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Wskazano, że suma "odpowiednia" w rozumieniu art. 448 k.c. nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, gdyż jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Zadośćuczynienie powinno mieć charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość i być tak ukształtowane, by stanowić odpowiedni ekwiwalent doznaną krzywdę. Z drugiej strony, wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach. Wysokość zadośćuczynienia jednocześnie winna być tak oznaczona, by uwzględniała panujące stosunki społeczno-ekonomiczne w oparciu o kryteria doświadczenia i kolidujących ze sobą w danej sprawie interesów - bez aspiracji zapłaty jakiejś ceny cierpienia. Zadośćuczynienie nie ma na celu wyrównanie strat poniesionych przez członków najbliższej rodziny zmarłych, lecz ma pomóc im dostosować się do nowej rzeczywistości oraz złagodzić ich cierpienia wywołane utratą osoby bliskiej. Wymieniono okoliczności, jakie mogą wpływać na wysokość świadczenia oraz wskazano na trudności

w dokonaniu wyceny bólu, rozpaczy, cierpienia.

Sąd Okręgowy zważył, że zmarłą ze wszystkimi powodami łączyły więzi rodzinne utrzymywane w miarę możliwości. Z uwagi na wiek powodów oraz zmarłej, różnicę wieku między nimi, etap życia na którym wszystkie te osoby się znajdowały (osoby dorosłe, samodzielne), zamieszkiwanie w różnych, odległych od siebie częściach kraju stopień zintensyfikowania tych więzi był w każdym przypadku inny.

Stwierdzono, że roszczenia zgłoszone przez powódkę T. D. podlegały całkowitemu uwzględnieniu. Podkreślono, że zmarła była ze swoją siostrą powódką T. D. prawie ze sąsiadkami. Widywały się ze sobą na co dzień i wspierały się w sprawach życia codziennego. W ocenie Sądu pierwszej instancji więź powódki T. D. ze zmarłą siostrą była najsilniejsza, najpełniejsza. Podano, że z opinii biegłych wynika, iż powódka T. D. na wieść o śmierci siostry doznała szoku psychologicznego. Przeżywała żal wynikły z utraty osoby bliskiej, doświadczała obniżonego nastroju łącznie z przejściowym spadkiem łaknienia, zaburzeniami snu, zakłóceniami poznawczymi – trudnościami w koncentracji uwagi. Była dodatkowo obciążona emocjonalnie koniecznością przekazania tragicznych informacji dzieciom zmarłej siostry, którymi zajmowała się po wypadku oraz opieką nad poszkodowanym mężem siostry. Uwzględniając granice żądania zasądzone na jej rzecz tytułem zadośćuczynienia żadaną przez nią kwotę 12.000 złotych podając, że zasądzenie zadośćuczynienia w pełnej, wysokości spełni dyrektywy, co do sposobu naprawienia krzywdy powódki.

Żądania pozostałych powodów uwzględniono częściowo.

Zaznaczono, że mimo pokrewieństwa oraz utrzymywanych na miarę możliwości kontaktów, więzi pozostałych powodów ze zmarłą były luźniejsze. Powodowie – rodzice oraz siostra Z. K. widywali się z córką (siostrą) przy okazji jej wizyt u siebie w okresie wolnym od pracy; sami byli u niej kilkakrotnie z okazji uroczystości rodzinnych (np. komunii); nadto utrzymywali kontakt listowny bądź telefoniczny. Wskazano, że zmarła od dłuższego czasu mieszkała daleko od domu rodzinnego, stworzyła odrębne centrum życiowe, była osobą niezależną. Powodowie – rodzice zmarłej mieli tego świadomość i liczyli się z tym, że ich kontakty z córką są ograniczone.

Podniesiono, że na rozmiar krzywdy, której doznali rodzice – powodowie M. i J. B. wpływa także to, iż sami będąc w podeszłym wieku przeżyli swoją córkę, którą musieli przedwcześnie pożegnać.

Ustalono, że M. B. doznała głębokiej traumy psychicznej w związku ze śmiercią córki. Jej konsekwencją było załamanie psychiczne w postaci zaburzeń depresyjnych i z tego powodu korzystała z leczenia psychiatrycznego. Rozpoznano u powódki utrwalony zespół depresyjny z okresowo występującymi epizodami psychotycznymi mający związek ze śmiercią córki. Żałoba u powódki miała przebieg powikłany, faza rozpacz i dezorganizacji życia wydłużona; całość przebiegała dłużej aniżeli przyjmowany obyczajowo jeden rok. Powódka nie wróciła do równowagi psychicznej.

Zaznaczono, że powód J. B. również bardzo mocno przeżył śmierć córki. Była to dla niego głęboka trauma psychiczna, tym większa, że córka miała przyjechać do rodziców po dłuższej przerwie. Często myśli o córce, płacze. Jedyne ucieczka w pracę daje mu chwilę zapomnienia. Dodatkowo śmierć córki zaburzyła funkcjonowanie jego małżeństwa ze względu na stan psychiczny żony, co zwrótnie obciążało powoda psychicznie z uwagi na silne więzi łączące małżonków. Przeżywał żałobę dłużej aniżeli przyjmowany jeden rok. Dzięki silnej osobowości poradził sobie z tym obciążeniem. Wspomnienia przedmiotowego zdarzenia nie wywołują u powoda tak silnych emocji jak wcześniej, ale zawsze powodują smutek i żal.

Wskazano, że u powódki Z. K. nie stwierdzono zaburzeń depresyjnych, chociaż śmierć siostry była dla niej również szokiem. Podobnie jak J. B. powódka poradziła sobie z obciążeniem psychicznym stosując wypracowane mechanizmy zachowania (praca, codzienne obowiązki). Nie wymagała i nie wymaga leczenia psychiatrycznego i psychologicznego. W jej przypadku żałoba miała przebieg niepowikłany. Przyjęto, że śmierć siostry wpłynęła negatywnie na ogólny stan zdrowia powódki ale po przeżyciu okresu żałoby odzyskała równowagę psychiczną i wróciła do normalnego funkcjonowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego należało częściowo uwzględnić żądania i zasądzić tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki M. B. kwotę 55.000 zł, na rzecz J. B. kwotę 35.000 zł oraz na rzecz Z. K. kwotę 7000 zł.

Oddalając żądania w pozostałym zakresie wskazano na ich wygórowanie w stosunku do ustalonych więzi rodzinnych łączących powodów ze zmarłą. Uwzględnienie powództwa w wyższym zakresie uznano za sprzeczne z kompensacyjną funkcją zadośćuczynienia i prowadzące do nieuzasadnionego wzbogacenia powodów.

O odsetkach orzeczono na zasadzie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c. w zw. z art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 poz. 1830), zgodnie z żądaniem pozwu.

Koszty procesu zasądzono w całości na rzecz powódki T. D. jako strony wygrywającej proces w całości. Pomiedzy pozwanym a pozostałymi powodami koszty procesu rozdzielono stosunkowo na zasadzie art. 100 kpc oraz 113 ust. 1 uoksc w zw. z art. 100 .p c .Podano, że uwzględniono stopień, w jakim każdy z trójki powodów utrzymał się ze swym żądaniem (Z. K. 58%, M. B. 52%, J. B. 70%) i w takim stosunku rozdzielono pomiędzy stronami koszty procesu oraz obciążono nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając go w części, a to:

- w pkt 6 wyroku ponad zasądzoną na rzecz powódki M. B. kwotę 30.000 zł czyli w zakresie kwoty 25.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot: 15.000 zł od dnia 31.08.2014 r. do dnia zapłaty, 10.000 zł od dnia 09.06.2017 r. do dnia zapłaty;

- w pkt 10 wyroku - ponad zasądzoną na rzecz powoda J. B. 25.000 zł tytułem

zadośćuczynienia tj. w zakresie kwoty 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 09.06.2017 r. do dnia zapłaty;

- w pkt. 8, 9, 12, 13 w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu w całości.

Wyrokowi zarzucono:

1. aruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

- art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. poprzez uznanie, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia należnego powódce M. B. będzie kwota łączna 70.000 zł, przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego w wysokości 15.000 zł podczas, gdy kwota ta jest wygórowana, nieadekwatna do stopnia doznanej przez powódkę krzywdy i nie może zostać uznana jako odpowiednia, mając na uwadze okoliczności sprawy;

- art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. poprzez uznanie, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia należnego powodowi J. B. będzie kwota 50.000 zł, przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego w wysokości 15.000 zł podczas, gdy kwota ta jest wygórowana, nieadekwatna do stopnia doznanej przez powoda krzywdy i nie może zostać uznana jako odpowiednia i utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających okolicznościom niniejszej sprawy;

2. mające wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów prawa procesowego, mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i sprzeczną z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na błędnym przyjęciu, że powódka M. B. doznała krzywdy w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia w łącznej wysokości 70.000 zł., z uwzględnieniem kwoty wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego w wysokości 15.000 zł.

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i sprzeczną z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na błędnym przyjęciu, że powód J. B. doznał krzywdy w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia w łącznej wysokości 50.000 zł., z uwzględnieniem kwoty wypłaconej w toku postępowania likwidacyjnego w wysokości 15.000 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: oddalenie powództwa w pkt 6 wyroku powyżej zasądzonej na rzecz powódki kwoty 30.000 zł., tj. w zakresie kwoty w wysokości 25.000 zł., wraz z ustawowymi odsetkami oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 15 000 zł od dnia 31.08.2014 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 10.000 zł od dnia 09.06.2017 r. do dnia zapłaty. oddalenie powództwa w pkt 10 powyżej zasądzonej na rzecz powoda kwoty 25.000 zł., tj.

w zakresie kwoty w wysokości 10.000 zł., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 09.06.2017 r. do dnia zapłaty; a nadto o zasądzenie od powodów M. B. i J. B. na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Powodowie wnieśli zażalenie na rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu zawarte w pkt.3 ,4,8,12 i 14 zaskarżonego wyroku, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieuwzględnieniu wszystkich kosztów poniesionych przez powodów,

a w szczególności wpłaconych przez powodów zaliczek na opinie biegłych, a także błędnym wyliczeniu faktycznych kosztów opinii biegłych oraz nieuzasadnionym obciążeniu powodów niepokrytymi kosztami opinii biegłych w zbyt dużej wysokości.

Wskazując na powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego orzeczenia:

- w pkt. 3 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki Z. K. kwoty 995,72 zł w miejsce zasądzonej kwoty 778,19 zł;

- w pkt.5 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki T. D. kwoty 4.067,00 zł w miejsce zasądzonej kwoty 2.767,00 zł;

- w pkt.8 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki M. B. kwoty 720,68 zł w miejsce zasądzonej kwoty 716,89 zł;

- w pkt.12 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda J. B. kwoty 1.806,80zł w miejsce zasądzonej kwoty 1.160,63 zł;

- w pkt.14 poprzez nakazanie pobrania na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gliwicach od: powódki Z. K. 117, 19 w miejsce kwoty 320,16zł, powódki M. B. kwoty 133,93 zł w miejsce kwoty 320,16 zł i od powoda J. B. kwoty 83,70 zł w miejsce kwoty 320,16 zł a w pozostałym zakresie obciążenie nieuiszczonymi wydatkami pozwanego.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania zażaleniowego.

Strona pozwana nie złożyła odpowiedzi na zażalenie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył , co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i dlatego nie mogła odnieść skutku.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za podstawę dla własnych rozważań prawnych.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego , bowiem nieprawidłowa ocena dowodów dokonywana w czasie ustaleń stanu faktycznego może prowadzić do obrazu prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mający polegać, zdaniem strony skarżącej, na błędnym przyjęciu, że powódka M. B. doznała krzywdy w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia w łącznej wysokości 70.000 zł., a powód J. B. doznał krzywdy w stopniu uzasadniającym zasądzenie zadośćuczynienia w łącznej wysokości 50.000 zł., z uwzględnieniem kwot wypłaconych im w toku postępowania likwidacyjnego – nie jest zasadny.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art.233§1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze(doniosłości)poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok SN z 8 kwietnia 2009r. II PK 261/08).

Wbrew zarzutom skarżących Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że powodowie i zmarła córka tworzyli kochającą się rodzinę, ich więzi rodzinne były głębokie, silne i trwałe. Nagła śmierć córki stanowiła dla nich ogromną traumę. Odmienne niż twierdzi apelujący. Trafnie przyjęto, że M. B. doznała głębokiej traumy psychicznej w związku ze śmiercią córki. Jej konsekwencją było załamanie psychiczne w postaci zaburzeń depresyjnych .Powódka korzystała z leczenia psychiatrycznego wobec rozpoznanego u niej utrwalonego zespołu depresyjnego z okresowo występującymi epizodami psychotycznymi. Żałoba u powódki miała przebieg powikłany. Powódka nie wróciła do równowagi psychicznej. Zasadnie także wskazano, że J. B. również bardzo mocno przeżył śmierć córki. Była to dla niego głęboka trauma psychiczna. Dodatkowo śmierć córki zaburzyła funkcjonowanie jego małżeństwa z uwagi na stan psychiczny żony.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a to: art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. poprzez uznanie, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia należnego powódce M. B. będzie kwota łączna 70.000 zł, a powodowi J. B. kwota 50.000 zł, przy uwzględnieniu kwot wypłaconych w toku postępowania likwidacyjnego w wysokości po 15.000 zł na rzecz każdego z nich podczas, gdy kwota ta jest wygórowana, nieadekwatna do stopnia doznanej przez powoda

krzywdy oraz nie może zostać uznana jako odpowiednia i utrzymana w rozsądnych granicach - nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy słusznie wskazał, że orzecznictwo Sądu Najwyższego potwierdziło prawidłowość praktyki zasądzania zadośćuczynienia dla najbliższych członków rodziny zmarłego na podstawie z art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. w sytuacji gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r. Dotyczy to okresu zanim zaczął obowiązywać art. 446 § 4 k.c. wprost przewidujący prawo do zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze śmiercią najbliższego członka rodziny.

Pozwany uzasadniając sformułowane przez siebie zarzuty ograniczył się do ogólnych twierdzeń związanych z wykładnią, naruszonych w jego ocenie, przepisów prawa .

Sąd Apelacyjny zważa, że celem zadośćuczynienia przyznanego w tego typu sprawach jest kompensacja krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego zerwaniem więzi rodzinnych i pomoc pokrzywdzonym w dostosowaniu się do zmienionej

w związku z tym ich sytuacji. Wysokość tego świadczenia nie jest zależna od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia przez nią szkody majątkowej.

W literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że na rozmiar krzywdy, o której tu mowa mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonych ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzeni będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonych (por. m.in. wyroki SN z 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, nie publ.). Niewątpliwie krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej, a każdy przypadek powinien być traktowany indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta ma opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonych. W wyroku z 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wypracowując kryteria służące określeniu wysokości zadośćuczynień dochodzonych na podstawie art. 446 § 4 k.c. w celu rozstrzygnięcia w podobny sposób

o podobnych przypadkach, należy uwzględniać stopień bliskości osoby uprawnionej względem zmarłego, wiek uprawnionego, intensywność więzi między nim a zmarłym, skalę bólu i cierpienie przeżywanych przez uprawnionego, stopień negatywnego wpływu śmierci osoby najbliższej na życie uprawnionego.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji wnikliwie rozważył wszelkie okoliczności rzutujące na rozmiar krzywdy powodów. Zasądzone na rzecz powodów kwoty z tytułu zadośćuczynienia są adekwatne do rozmiaru doznanych przez nich cierpień. Zadośćuczynienie to rekompensuje ich krzywdę związaną z zerwaniem więzi rodzinnych, które łączyły ich z córką, a jego wysokość uwzględnia cierpienia każdego z powodów oraz trwające do dziś zaburzenia zdrowotne.

Sąd Apelacyjny zważa, że określenie wysokości zadośćuczynienia na podstawie ocennych kryteriów, stanowi istotny element dyskrecjonalnej władzy Sądu pierwszej instancji

i orzeczenie takie może zostać skutecznie zakwestionowane jedynie w razie stwierdzenia wyraźnego naruszenia zasad ustalania zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcie na indywidualnych, konkretnych okolicznościach rozpoznawanej sprawy, poddanych analizie przez pryzmat obiektywnych, sprawdzalnych kryteriów. Uwzględnił istotne czynniki mających znaczenie dla określenia rozmiaru krzywdy i należnej w związku z tym rekompensaty. (por. wyrok SN z 8 marca 2017 r. IV CSK 258/16). Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasądzona kwota zadośćuczynienia nie jest rażąco wygórowana ani nie jest wynikiem oczywiście wadliwej oceny tych czynników pod kątem ustalenia zadośćuczynienia "odpowiedniego" w rozumieniu art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Dlatego brak podstaw do dokonywania korekty wysokości tego świadczenia.

Z tych wszystkich przyczyn apelacja pozwanego, jako pozbawiana uzasadnionych podstaw prawnych, nie mogła odnieść skutku i dlatego została oddalona.

Mając to wszystko na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono na podstawie art.98 k.p.c. w związku z art.108 §1 k.p.c. stosownie do zasady finansowej odpowiedzialności stron za wynik procesu.

Wysokość stawki opłaty za czynności profesjonalnego pełnomocnika określono na podstawie § 2 pkt. 4 i 5 w związku z §10 ust.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz.1800 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji w rozpoznawanej sprawie. Z uwagi na to, że powodowie byli reprezentowani przez tego samego pełnomocnika, złożyli wspólną odpowiedź na apelację (w jednym piśmie procesowym) zasądzone stawki wynagrodzenia za czynności podejmowane w imieniu każdego z powodów pomniejszono o połowę.

Zażalenie powodów nie mogło odnieść skutku z kilku przyczyn.

Po pierwsze, co do kosztów zastępstwa adwokackiego należy wskazać, że skarżący w toku całego procesu byli reprezentowani przez tego samego pełnomocnika. Dochodzone roszczenie wywodzone było w ramach tej samej podstawy faktycznej i prawnej.

Jak wynika z akt sprawy pisma procesowe były składane przez pełnomocnika łącznie w imieniu wszystkich powodów. Okoliczności te mają znaczenie dla oceny nakładu pracy pełnomocnika. Praca ta obejmuje czynności podejmowane w imieniu każdego z powodów. Proces nie był przewlekły i nie wymagał szczególnie dużego nakładu pracy ze strony pełnomocnika. Wszystko to prowadzi do wniosku, że koszty zastępstwa procesowego powodów winny ulec stosownemu rozdzieleniu między nimi, tak aby łącznie składały się na wynagrodzenie dla jednego pełnomocnika. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak także uzasadnienia aby wynagrodzenie pełnomocnika stanowiło czterokrotność stawki przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości

Po drugie, odnośnie do rozliczenia poniesionych wydatków, umknęło stronie skarżącej, że w sprawie wydawane były jeszcze dwie opinie uzupełniające, których koszt wynosił 250,80 zł i 244, 60 zł (k.201 akt). Oznacza to, że wydatki poniesione na koszty opinii biegłych wyniosły w sumie 2.683,60 zł, a nie jak podano w zażaleniu 2.187, 22 zł.

W tym stanie rzeczy uznano, że rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zawarte w pkt. 3, 5, 8, 12 i 14 odpowiada prawu i mieści się w granicach określonych dyspozycją art.100 k.p.c.

Mając to na uwadze zażalenie powodów oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art.397§2 k.p.c.

SSA Irena Piotrowska SSA Grzegorz Stojek SSA Aleksandra Janas